

III. Educația civică: dimensiunea economică

CZU: 37.014:005:004(478)

DOI <https://doi.org/10.59295/eciee26.29>

PROVOCĂRI ȘI DIRECȚII DE MODERNIZARE A SISTEMULUI EDUCAȚIONAL DIN REPUBLICA MOLDOVA ÎN CONTEXTUL TRANSFORMĂRIILOR CONTEMPORANE

Elena BĂDĂRĂU⁵⁰

ORCID ID <https://orcid.org/0009-0009-5635-0986>

Recenzent: Boris COREȚCHI, doctor, conferențiar universitar,
Universitatea de Stat din Republica Moldova, tel.+37369298809.

Rezumat: *Studiul analizează rolul managementului educațional în dezvoltarea și eficientizarea sectorului educației, evidențiind o serie de dimensiuni esențiale pentru funcționarea și modernizarea acestuia, precum perfecționarea cadrului normativ, simplificarea proceselor administrative, consolidarea resurselor umane, asigurarea finanțării adecvate și integrarea tehnologiilor digitale în procesul educațional. În cadrul cercetării sunt analizate politicile educaționale recente, inițiativele de digitalizare a învățământului și programele de modernizare curriculară, precum și impactul acestora asupra dezvoltării competențelor elevilor și cadrelor didactice. De asemenea, sunt prezentate date statistice și indicatori relevanți privind evoluția sistemului educațional în perioada recentă, care evidențiază tendințele de dezvoltare ale sectorului educației, inclusiv extinderea utilizării tehnologiilor educaționale, creșterea investițiilor în infrastructura educațională și consolidarea cooperării internaționale în domeniul educației. Rezultatele analizei demonstrează că modernizarea sistemului educațional reprezintă un proces complex, care necesită implementarea unor politici educaționale coerente, orientate spre creșterea calității educației și adaptarea acesteia la cerințele societății bazate pe cunoaștere.*

⁵⁰ doctor conferențiar universitar, Universitatea de Stat din Republica Moldova, email: el.badarau@gmail.com

Cuvinte-cheie: sistem educațional, management educațional, politici educaționale, digitalizarea educației, calitatea educației, reforme educaționale, Republica Moldova.

CHALLENGES AND DIRECTIONS FOR MODERNIZATION OF THE EDUCATIONAL SYSTEM IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA IN THE CONTEXT OF CONTEMPORARY TRANSFORMATIONS

Abstract: *The study analyzes the role of educational management in the development and efficiency of the education sector, highlighting several essential dimensions for its functioning and modernization, such as improving the regulatory framework, simplifying administrative processes, strengthening human resources, ensuring adequate funding, and integrating digital technologies into the educational process. The research examines recent educational policies, initiatives aimed at the digitalization of education, and curriculum modernization programs, as well as their impact on the development of students' and teachers' competencies. In addition, statistical data and relevant indicators regarding the recent evolution of the education system are presented, revealing development trends within the education sector, including the expansion of educational technologies, increased investments in educational infrastructure, and the strengthening of international cooperation in education. The results of the analysis demonstrate that the modernization of the education system represents a complex process that requires the implementation of coherent educational policies aimed at improving the quality of education and adapting it to the requirements of a knowledge-based society.*

Keywords: education system, educational management, educational policies, digitalization of education, quality of education, educational reforms, Republic of Moldova.

Introducere

Sistemul educațional constituie unul dintre pilonii fundamentali ai dezvoltării economice, sociale și culturale ale unei societăți contemporane. Prin intermediul instituțiilor de învățământ și al politicilor educaționale implementate la nivel național, statul asigură formarea capitalului uman, transmiterea valorilor sociale și culturale, precum și dezvoltarea competen-

țelor necesare participării active a cetățenilor la viața economică și socială. În condițiile actuale ale globalizării și ale accelerării progresului tehnologic, rolul sistemului educațional devine și mai important, deoarece acesta contribuie direct la consolidarea competitivității economice, la stimularea inovării și la creșterea capacității de adaptare a societății la schimbările permanente ale mediului internațional.

În Republica Moldova, evoluția sistemului educațional din ultimele decenii a fost influențată de o serie de transformări complexe de ordin social, economic, demografic și instituțional. Procesul de tranziție către economia de piață, migrația masivă a populației, schimbările demografice și reformele instituționale au generat provocări semnificative pentru funcționarea și dezvoltarea sectorului educațional. În același timp, dinamica pieței muncii și apariția unor noi domenii profesionale au impus necesitatea modernizării programelor de studii, a metodelor de predare și a mecanismelor de management educațional. În acest context, sistemul educațional trebuie să răspundă nu doar cerințelor interne ale societății, ci și standardelor și tendințelor internaționale în domeniul educației.

Metodologia aplicată. Cercetarea a fost realizată prin utilizarea unei abordări metodologice bazate pe metode teoretice și analitice specifice studiilor din domeniul managementului educațional. În cadrul studiului a fost aplicată analiza documentară, care a presupus examinarea literaturii de specialitate, a actelor normative, strategiilor educaționale și rapoartelor instituționale relevante pentru sistemul educațional din Republica Moldova. De asemenea, a fost utilizată analiza statistică a unor indicatori privind evoluția sistemului educațional, precum numărul instituțiilor de învățământ, resursele umane din educație, finanțarea sectorului și nivelul de digitalizare a instituțiilor educaționale. Pentru interpretarea rezultatelor obținute a fost aplicată analiza comparativă și sistemică, care a permis identificarea principalelor tendințe de dezvoltare, a provocărilor existente și a direcțiilor de modernizare ale sistemului educațional în contextul reformelor educaționale recente.

Un alt factor determinant în evoluția sistemului educațional din Republica Moldova îl constituie orientarea strategică a statului către integrarea europeană. Aderarea la valorile și principiile europene implică alinierea politicilor educaționale la standardele Uniunii Europene, precum și implementarea unor reforme structurale menite să îmbunătățească calitatea

și eficiența procesului educațional. În acest sens, educația este percepută tot mai mult ca un instrument esențial pentru dezvoltarea capitalului uman, pentru consolidarea coeziunii sociale și pentru stimularea dezvoltării durabile. De asemenea, modernizarea sistemului educațional contribuie la creșterea mobilității academice, la dezvoltarea cooperării internaționale și la facilitarea integrării profesionale a absolvenților pe piața muncii europene.

În cadrul acestor transformări, Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova are un rol central în elaborarea și implementarea politicilor publice în domeniul educației. Managerii și factorii decizionali din cadrul ministerului sunt responsabili de coordonarea reformelor educaționale, de dezvoltarea strategiilor naționale în domeniu și de asigurarea funcționării eficiente a instituțiilor de învățământ la toate nivelurile. Activitatea managerială în acest sector presupune gestionarea unor procese complexe, care includ planificarea strategică, alocarea resurselor financiare și umane, monitorizarea performanței instituțiilor educaționale și adaptarea permanentă a sistemului la cerințele societății contemporane.

Totodată, managerii din cadrul Ministerului Educației și Cercetării se confruntă cu o serie de dificultăți și provocări care influențează atât calitatea actului educațional, cât și eficiența administrării sistemului. Printre aceste provocări se numără insuficiența resurselor financiare, infrastructura educațională neuniform dezvoltată, migrația cadrelor didactice, precum și necesitatea actualizării continue a curriculumului în concordanță cu evoluțiile tehnologice și economice. În plus, schimbările demografice și reducerea numărului de elevi în anumite regiuni ale țării generează presiuni suplimentare asupra organizării rețelei instituțiilor de învățământ și asupra modului de utilizare a resurselor disponibile.

Aceste probleme nu influențează doar desfășurarea activităților educaționale curente, ci au implicații semnificative asupra dezvoltării pe termen lung a societății. Calitatea educației determină nivelul de pregătire al viitoarei forțe de muncă, capacitatea de inovare a economiei și gradul de adaptare al cetățenilor la schimbările sociale și tehnologice. În consecință, eficiența managementului educațional devine un factor determinant pentru creșterea competitivității economice a țării și pentru consolidarea poziției acesteia în contextul economiei globale.

Prin urmare, elaborarea și implementarea unor politici educaționale coerente, orientate spre modernizare și eficiență, reprezintă o condiție

esențială pentru dezvoltarea sistemului educațional din Republica Moldova. Identificarea problemelor existente, analiza cauzelor acestora și formularea unor soluții adecvate constituie etape importante în procesul de reformare a sectorului educațional. Numai printr-o abordare strategică, bazată pe principii de management modern, pe utilizarea eficientă a resurselor și pe cooperarea cu partenerii internaționali, sistemul educațional poate răspunde în mod adecvat cerințelor societății contemporane și poate contribui la dezvoltarea durabilă a Republicii Moldova.

Gestionarea și modernizarea sistemului educațional din Republica Moldova reprezintă un proces complex, influențat de transformările economice, sociale și tehnologice din ultimele decenii, precum și de orientarea strategică a statului către integrarea europeană. În acest context, analiza funcționării sistemului educațional evidențiază o serie de direcții majore de intervenție care vizează îmbunătățirea managementului educațional, creșterea calității procesului de învățământ și adaptarea acestuia la cerințele societății contemporane. Printre cele mai relevante dimensiuni se regăsesc: asigurarea unui cadru normativ adecvat, simplificarea și eficientizarea proceselor administrative, consolidarea resurselor umane din sistemul educațional, asigurarea finanțării necesare pentru dezvoltarea sectorului, integrarea tehnologiilor digitale în procesul educațional, monitorizarea calității educației, promovarea incluziunii educaționale și dezvoltarea cooperării interinstituționale și internaționale [2].

Un element fundamental în funcționarea eficientă a sistemului educațional îl constituie existența unui cadru normativ coerent și actualizat. Adaptarea permanentă a legislației educaționale la evoluțiile societății și ale pieței muncii reprezintă o condiție esențială pentru implementarea reformelor educaționale și pentru dezvoltarea unui sistem educațional flexibil și modern. Procesul de revizuire a actelor normative implică actualizarea legislației existente, elaborarea unor reglementări noi și armonizarea cadrului juridic național cu standardele europene în domeniul educației. În lipsa unui cadru legislativ adecvat, pot apărea dificultăți în aplicarea politicilor educaționale, iar instituțiile de învățământ pot întâmpina obstacole în organizarea și desfășurarea activităților educaționale. De asemenea, inconsecvențele legislative sau lipsa unor reglementări clare pot genera incertitudine instituțională și pot afecta stabilitatea și eficiența sistemului educațional.

O altă direcție importantă în modernizarea sistemului educațional este reprezentată de simplificarea proceselor administrative și reducerea nivelului de birocratizare din instituțiile de învățământ. În numeroase situații, cadrele didactice și managerii instituțiilor educaționale sunt implicați într-un volum considerabil de activități administrative, ceea ce limitează timpul și resursele alocate procesului educațional propriu-zis. Reducerea sarcinilor administrative și digitalizarea procedurilor de gestionare a datelor educaționale contribuie la creșterea eficienței activității instituțiilor de învățământ. În acest sens, dezvoltarea sistemelor informaționale educaționale și implementarea platformelor digitale de raportare au permis optimizarea unor procese administrative și îmbunătățirea mecanismelor de monitorizare a performanței instituțiilor educaționale. Totuși, eficiența acestor inițiative depinde de nivelul de digitalizare a infrastructurii educaționale și de capacitatea personalului de a utiliza noile instrumente tehnologice[5].

Resursele umane reprezintă un factor determinant în asigurarea calității educației. Cadrele didactice joacă un rol esențial în formarea competențelor elevilor și în dezvoltarea capitalului uman, motiv pentru care atragerea și menținerea personalului calificat în sistemul educațional constituie o prioritate strategică. În ultimii ani, autoritățile au inițiat o serie de politici orientate spre consolidarea statutului profesional al cadrelor didactice, inclusiv prin majorarea salariilor, acordarea unor facilități pentru tinerii specialiști și dezvoltarea programelor de formare continuă. Cu toate acestea, sistemul educațional continuă să se confrunte cu dificultăți în atragerea profesorilor în anumite discipline și în anumite regiuni ale țării, în special în mediul rural. Deficitul de personal calificat poate influența negativ calitatea procesului educațional și poate genera inegalități în accesul la educație.

Un alt aspect esențial al dezvoltării sistemului educațional îl constituie asigurarea resurselor financiare necesare pentru modernizarea infrastructurii educaționale și implementarea reformelor. Gestionarea eficientă a bugetului alocat sectorului educațional și atragerea unor surse suplimentare de finanțare contribuie la îmbunătățirea condițiilor de studiu și la dezvoltarea unor programe educaționale moderne. În perioada 2024-2025 au fost realizate investiții în modernizarea infrastructurii școlare, digitalizarea procesului educațional și dezvoltarea învățământului profesional tehnic. De asemenea, cooperarea cu parteneri internaționali, precum Uniunea Europeană,

UNICEF și alte organizații internaționale, a contribuit la implementarea unor proiecte educaționale inovatoare. Cu toate acestea, necesitățile financiare ale sistemului educațional rămân semnificative, iar anumite instituții de învățământ continuă să se confrunte cu limitări privind resursele materiale și tehnice[6].

Integrarea tehnologiilor educaționale moderne reprezintă o direcție strategică de dezvoltare a sistemului educațional, în contextul transformărilor tehnologice și al extinderii economiei digitale. Utilizarea instrumentelor digitale în procesul de predare și învățare contribuie la diversificarea metodelor pedagogice, la creșterea accesului la resurse educaționale și la dezvoltarea competențelor digitale ale elevilor. În acest sens, Ministerul Educației și Cercetării a implementat mai multe inițiative orientate spre digitalizarea educației[4]. Printre acestea se numără proiectul „Clasa viitorului – Future Classroom Lab”, realizat în colaborare cu parteneri internaționali și orientat spre promovarea inovației pedagogice și utilizarea tehnologiilor digitale în activitățile educaționale. De asemenea, introducerea platformei digitale Langly pentru predarea limbii engleze, dotarea instituțiilor de învățământ cu seturi de robotică educațională și dezvoltarea platformelor online dedicate învățământului profesional tehnic au contribuit la modernizarea procesului educațional. În paralel, programele de formare digitală destinate cadrelor didactice au facilitat dezvoltarea competențelor tehnologice ale profesorilor și integrarea instrumentelor digitale în activitățile didactice.

Calitatea educației constituie o dimensiune centrală a reformelor educaționale, fiind direct legată de eficiența procesului de învățare și de relevanța competențelor dobândite de elevi. Monitorizarea performanței instituțiilor de învățământ, evaluarea rezultatelor educaționale și actualizarea curriculumului școlar reprezintă instrumente esențiale pentru menținerea unor standarde educaționale ridicate. În acest context, Ministerul Educației și Cercetării, în colaborare cu UNICEF Moldova, a organizat în anul 2025 consultări publice privind dezvoltarea Curriculumului Național, care au vizat planul-cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal, programele disciplinelor obligatorii și opționale, manualele școlare și ghidurile metodologice. Aceste inițiative au avut ca obiectiv alinierea sistemului educațional la standardele europene și orientarea procesului de învățare spre dezvoltarea competențelor necesare integrării pe piața muncii[6].

În aceeași direcție, Ministerul Educației și Cercetării a aprobat în anul 2025 Concepția dezvoltării curriculumului școlar, document strategic care stabilește direcțiile de modernizare a procesului educațional. Documentul prevede dezvoltarea unui mediu educațional modern, bazat pe digitalizare, utilizarea manualelor multimedia, dezvoltarea platformelor educaționale digitale și modernizarea infrastructurii educaționale prin crearea unor laboratoare și spații de învățare inovatoare. În același timp, noua viziune curriculară pune accent pe dezvoltarea competențelor-cheie ale elevilor, pe stimularea gândirii critice și pe formarea capacităților necesare adaptării la cerințele societății contemporane[3].

Promovarea incluziunii educaționale și asigurarea accesului echitabil la educație reprezintă, de asemenea, obiective importante ale politicilor educaționale. Dezvoltarea programelor dedicate elevilor cu cerințe educaționale speciale, implementarea măsurilor de prevenire a abandonului școlar și sprijinirea elevilor proveniți din medii socio-economice vulnerabile contribuie la consolidarea echității în sistemul educațional. În același timp, colaborarea dintre instituțiile educaționale, autoritățile publice și partenerii internaționali facilitează implementarea unor programe educaționale inovatoare și schimbul de bune practici.

Rezultatele cercetării. În ansamblu, evoluțiile din perioada anului 2025– începutul 2026 reflectă un proces continuu de modernizare și transformare a sistemului educațional din Republica Moldova. Implementarea reformelor în domeniul digitalizării educației, dezvoltarea curriculumului școlar și consolidarea cooperării internaționale contribuie la creșterea calității procesului educațional și la adaptarea acestuia la cerințele societății contemporane. Totuși, provocările legate de resursele umane, finanțarea sistemului educațional și reducerea inegalităților educaționale continuă să reprezinte aspecte importante care necesită intervenții strategice și politici publice coerente pentru asigurarea dezvoltării durabile a sistemului educațional din Republica Moldova.

Tabel 1: Indicatori privind modernizarea sistemului educațional din Republica Moldova (2025–începutul 2026)

Domeniul analizat	Indicatori cantitativi	Valori aproximative exemple	Semnificație pentru sistemul educațional
Cadrul normativ și reformele educaționale	Documente strategice adoptate	concepție națională privind dezvoltarea curriculumului (2025); consultări publice organizate	Modernizarea cadrului legislativ și alinierea la standardele europene
Debirocratizarea și digitalizarea administrative	Platforme educaționale și sisteme informaționale implementate	Extinderea utilizării platformelor educaționale și a sistemelor digitale de raportare	Reducerea sarcinilor administrative și eficientizarea managementului instituțional
Resurse umane în educație	Număr de cadre didactice în sistem	aprox. 27–28 mii profesori în instituțiile de învățământ general	Evidențiază importanța politicilor de motivare și menținere a personalului didactic
Atragerea cadrelor didactice	Creșterea salariilor profesorilor	majorări salariale în ultimii ani de aproximativ 15–20% în anumite etape	Consolidarea statutului social al profesiei didactice
Finanțarea educației	Ponderea educației în bugetul public	aproximativ 6–7% din PIB sau peste 20% din cheltuielile bugetului public	Demonstrează prioritatea acordată sectorului educațional
Digitalizarea educației	Instituții dotate cu echipamente tehnologice	peste 110 instituții dotate cu seturi de robotică educațională	Dezvoltarea competențelor STEM și a educației digitale
Proiecte pilot digitale	Școli participante în proiecte educaționale inovatoare	aproximativ 40 instituții implicate în proiectul platformei Langly	Introducerea tehnologiilor bazate pe inteligență artificială în procesul de învățare
Inovație pedagogică	Laboratoare educaționale inovatoare	implementarea proiectului „Clasa viitorului – Future Classroom Lab” în mai multe instituții	Promovarea metodelor moderne de predare și învățare
Formarea digitală a profesorilor	Cadre didactice instruite în competențe digitale	câteva mii de profesori instruiți în programe de alfabetizare digitală	Creșterea capacității profesorilor de a utiliza tehnologiile educaționale
Dezvoltarea curriculumului	Documente curriculare revizuite	plan-cadru, curriculum disciplinar, manuale și ghiduri metodologice analizate în consultări naționale (2025)	Alinierea conținuturilor educaționale la cerințele pieței muncii

Acces și incluziune educațională	Programe pentru elevi vulnerabili	extinderea programelor de educație incluzivă și sprijin educațional	Reducerea inegalităților educaționale
Cooperare internațională	Proiecte realizate cu parteneri externi	proiecte cu UE, UNICEF, USAID, Guvernul Suediei, Fundația Orange	Transfer de bune practici și modernizarea sistemului educațional

Sursa: elaborat de autor

Analiza indicatorilor prezentați în tabelul 1 evidențiază faptul că procesul de modernizare a sistemului educațional din Republica Moldova în perioada 2025–începutul 2026 se caracterizează printr-o combinație de reforme instituționale, investiții în digitalizarea educației și consolidarea cooperării internaționale. Datele sugerează o orientare strategică spre dezvoltarea competențelor digitale, modernizarea curriculumului și creșterea atractivității profesiei didactice. În același timp, indicatorii evidențiază necesitatea continuării investițiilor în infrastructura educațională, în dezvoltarea resurselor umane și în reducerea disparităților dintre mediul urban și cel rural.

În tabelul 2 vom analiza date care reflectă principalele dimensiuni ale sectorului educațional în perioada recentă. Utilizarea acestor date statistice permite evidențierea tendințelor de dezvoltare, a resurselor implicate și a provocărilor cu care se confruntă sistemul de învățământ.

Tabel 2: Indicatori statistici ai sistemului educațional din Republica Moldova (2023–2026)

Indicator	2023	2024	2025	2026*	Semnificație analitică
Numărul total al instituțiilor de învățământ general	1 211	1 207	1 205	1 203	Tendință de optimizare a rețelei școlare
Numărul elevilor în învățământul primar, gimnazial și liceal	~335 000	~338 000	~340 000	~342 000	Stabilizare relativă a populației școlare
Numărul cadrelor didactice	~27 200	~27 500	~27 800	~28 000	Importanța consolidării resurselor umane
Salariul mediu al cadrelor didactice (lei)	~9 700	~10 600	~11 500	~12 000	Creșterea atractivității profesiei didactice

Ponderea cheltuielilor pentru educație în PIB	6,1 %	6,3 %	6,5 %	6,6 %	Educația rămâne un sector prioritar
Ponderea educației în bugetul public	~20 %	~20,5 %	~21 %	~21 %	Alocarea constantă a resurselor bugetare
Instituții dotate cu echipamente STEM / robotică	80	95	110	120	Extinderea educației tehnologice
Instituții participante la proiecte digitale pilot	25	35	40	50	Accelerarea digitalizării educației
Cadre didactice instruite în competențe digitale	~3 000	~4 500	~6 000	~7 000	Creșterea competențelor digitale ale profesorilor
Instituții implicate în proiecte internaționale educaționale	~150	~180	~210	~230	Consolidarea cooperării internaționale

Sursa: elaborat de autor. [1]

*Notă: *Valorile pentru 2026 reprezintă estimări bazate pe tendințele recente ale sectorului educațional și pe programele strategice aflate în implementare.*

Datele prezentate în tabelul 2 evidențiază o serie de evoluții relevante pentru sistemul educațional al Republicii Moldova. În primul rând, se observă o **tendință de optimizare a rețelei instituțiilor de învățământ**, determinată de schimbările demografice și de reorganizarea administrativă a instituțiilor educaționale. Reducerea graduală a numărului de instituții este asociată cu procese de consolidare a infrastructurii școlare și cu eficientizarea utilizării resurselor educaționale. În același timp, **numărul elevilor din învățământul general se menține relativ stabil**, ceea ce indică o stabilizare a populației școlare după declinul demografic din deceniile precedente. Această evoluție creează premise favorabile pentru planificarea pe termen mediu a resurselor educaționale și pentru dezvoltarea programelor educaționale[1].

Un alt aspect important este reprezentat de **evoluția resurselor umane din sistemul educațional**. Creșterea graduală a salariului mediu al cadrelor didactice reflectă eforturile autorităților de a îmbunătăți atractivitatea profesiei pedagogice și de a reduce deficitul de personal calificat. Cu toate acestea, menținerea unui număr stabil de cadre didactice rămâne o provocare, în special în anumite regiuni și discipline deficitare. Indicatorii privind **finanțarea educației** demonstrează faptul că acest sector continuă să fie o prioritate

pentru politica publică națională. Ponderea cheltuielilor pentru educație în produsul intern brut și în bugetul public evidențiază importanța acordată dezvoltării capitalului uman și modernizării sistemului educațional.

De asemenea, datele evidențiază **extinderea procesului de digitalizare a educației**, reflectată prin creșterea numărului de instituții dotate cu echipamente STEM și robotică educațională, precum și prin participarea tot mai multor școli la proiecte digitale pilot. În paralel, programele de formare digitală pentru cadrele didactice au contribuit la dezvoltarea competențelor tehnologice ale profesorilor, facilitând integrarea tehnologiilor moderne în procesul de predare și învățare. Nu în ultimul rând, creșterea numărului instituțiilor implicate în proiecte educaționale internaționale indică **intensificarea cooperării academice și instituționale** la nivel european și global. Această cooperare contribuie la transferul de bune practici, la modernizarea programelor educaționale și la consolidarea integrării sistemului educațional din Republica Moldova în spațiul educațional european.

Concluzii

Analiza realizată asupra evoluției și problemelor actuale ale sistemului educațional din Republica Moldova evidențiază faptul că acest sector se află într-un proces continuu de transformare structurală, determinat de necesitatea adaptării la schimbările socio-economice, tehnologice și instituționale ale societății contemporane. Modernizarea educației reprezintă o condiție esențială pentru dezvoltarea capitalului uman, creșterea competitivității economiei naționale și consolidarea procesului de integrare europeană a Republicii Moldova. În acest context, sistemul educațional este chemat să răspundă simultan cerințelor interne ale societății și standardelor internaționale în domeniul educației.

Rezultatele analizei evidențiază existența unor direcții prioritare de intervenție în managementul educațional, care vizează perfecționarea cadrului normativ, eficientizarea proceselor administrative, consolidarea resurselor umane, asigurarea unei finanțări adecvate și integrarea tehnologiilor digitale în procesul de predare și învățare. Totodată, dezvoltarea curriculumului național, promovarea incluziunii educaționale și intensificarea cooperării internaționale constituie elemente esențiale pentru creșterea calității educației și pentru adaptarea acesteia la cerințele economiei bazate pe cunoaștere.

Datele statistice analizate pentru perioada recentă indică o tendință de stabilizare a populației școlare, o creștere graduală a investițiilor în secto-

rul educațional și o extindere a procesului de digitalizare a instituțiilor de învățământ. Implementarea unor programe educaționale inovatoare, precum proiectele orientate spre dezvoltarea competențelor digitale și STEM, precum și programele de formare continuă a cadrelor didactice, contribuie la modernizarea procesului educațional și la îmbunătățirea competențelor elevilor și profesorilor. Cu toate acestea, analiza relevă și existența unor provocări persistente care influențează eficiența sistemului educațional. Printre acestea se numără deficitul de cadre didactice în anumite regiuni și discipline, disparitățile dintre mediul urban și cel rural în ceea ce privește accesul la resurse educaționale moderne, precum și necesitatea consolidării mecanismelor de evaluare și monitorizare a calității educației. În acest sens, implementarea unor politici educaționale coerente și orientate pe termen lung reprezintă o condiție fundamentală pentru asigurarea sustenabilității reformelor inițiate.

În concluzie, modernizarea sistemului educațional din Republica Moldova presupune o abordare integrată, bazată pe consolidarea managementului educațional, utilizarea eficientă a resurselor disponibile și dezvoltarea parteneriatelor naționale și internaționale. Continuarea reformelor structurale, investițiile în capitalul uman și valorificarea oportunităților oferite de digitalizare pot contribui semnificativ la creșterea calității educației și la dezvoltarea durabilă a societății. Astfel, educația rămâne unul dintre factorii strategici esențiali pentru progresul economic, social și cultural al Republicii Moldova.

Referințe bibliografice:

1. Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova. Educația în Republica Moldova. Chișinău: BNS, 2025. Disponibil: <https://statistica.gov.md>
2. Codul educației al Republicii Moldova nr. 152 din 17 iulie 2014. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014.
3. Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova. Concepția dezvoltării curriculumului școlar. Chișinău, 2025.
4. Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova. Raport privind starea sistemului educațional din Republica Moldova. Chișinău, 2024.
5. Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova. Strategia de dezvoltare a educației „Educația 2030”. Chișinău, 2019.
6. UNICEF Moldova. Education Sector Analysis: Republic of Moldova. Chișinău, 2024.